

SOCIALINĖS POLITIKOS

Patvirtinta frakcijos posėdyje 2021 m. gegužės 18 d.

Mūsų darbo metodai niekada nebebus tokie patys. Technologinė revoliucija, kurią stebime, skatina neįtikėtiną technikos pažangą ir naujas verslo galimybes. Pasaulinė prekyba, tvirta bendra valiuta, Europos pramonės ir aplinkos apsaugos standartai ir stipri bendroji rinka sukuria teigiamą sėkmingų įmonių ciklą, daugiau mokestinių pajamų ir daugiau bei geresnių darbo vietų. Pažanga veda į gerovę. Kartu ši technologinė revoliucija radikalai keičia ekonominius modelius, socialines sistemas ir darbo rinką.

Kaip krikščionys demokratai pritariame tam, kad būtų išnaudotas visas technologinės revoliucijos potencialas, kartu užtikrinant, kad kiekvienas mūsų visuomenės narys turėtų galimybę dalyvauti šiame klestėjime. Niekas neturėtų būti paliktas nuošalyje ir turime remti politiką, kuria būtų atsižvelgiama į demografinius iššūkius ir skatinamos lygios galimybės visiems, ypač tiems, kurie labiausiai nukentėjo nuo krizės, pavyzdžiui, pažeidžiamoms grupėms, šeimoms, jaunajai kartai ir vyresnio amžiaus žmonėms. Manome, kad mūsų vertybės yra aktualesnės nei kada nors anksčiau ir yra stipriausias atspirties taškas kuriant ateitį. Jose dera geriausi konservatyvaus, liberalaus ir krikščionių socialinio mąstymo būdai. Socialinės rinkos ekonomikos samprata, t. y. palaikoma pusiausvyra tarp asmens laisvės ir nevaržomo vystymosi, iš vienos pusės, ir solidarumo su visais visuomenės nariais, iš kitos, pateikia pagrindinius mūsų laikų problemų sprendimus.

Tai turi būti pasiekta užtikrinant orumą ir nuopelnais grindžiamą deramą darbą ir kuriant visuomenę, kuri yra daugiau nei tik asmeninių pastangų visuma. Tai reiškia, kad Europa kartu su valstybėmis narėmis turi imtis veiksmų, kad užtikrintų pagarbą darbui ir sąžiningą darbo užmokestį. Atlyginimai turi suteikti žmonėms galimybę gyventi

oriai. Tai taip pat reiškia laisvę užsiimti verslu ir vienodas sąlygas prekyboje, bendroje rinkoje ir jos tarptautiniuose prekybiniuose santykiuose. Tačiau ekonomika turi tarnauti visiems vyrams ir moterims, o ne atvirkščiai. Stipri bendroji rinka, socialinis stabilumas ir sąžiningumas yra glaudžiai susiję. Kad būtų visapusiškai išnaudotas bendrosios rinkos potencialas ir būtų sudarytos sąlygos sąžiningai konkurencijai, jai reikia tinkamų būtiniausių standartų, be kita ko, darbo saugos, pažeidžiamų grupių apsaugos, kovos su diskriminacija ir sąžiningų komandiravimo standartų, taip pat iš struktūrinių fondų skiriamos specialios paramos palankių sąlygų neturintiems regionams.

Ši socialinė politika buvo įtraukta į Romos sutartis, kuriomis buvo kuriama EEB ir kuriose pabrėžiamas svarbiausias socialinės pažangos ir subalansuoto ekonominio vystymosi tikslas. Mūsų pareiga išsaugoti šį paveldą ir jį tęsti 21-ajame amžiuje. Kai 1957–58 m. susibūrė pirmosios šešios ES valstybės narės steigėjos, jos taip pat susidūrė su precedento neturinčiais ekonominiais, socialiniais ir technologiniais pokyčiais. Jos žinojo: pažanga turi būti ekonominė ir socialinė ir joje kiekvienas turi galėti dalyvauti pagal savo sugebėjimus, kad būtų sukurta nauja bendruomenė ir nauja visuomenė, grindžiama laisva, atvira ir sąžininga socialine rinkos ekonomika, kuri leistų ekonomikai augti ir sumažintų skurdą bei nelygybę.

Galimybių išsaugojimas COVID-19 pandemijos laikotarpiu

Šis įsipareigojimas kurti socialinę rinkos ekonomiką dabar labiau nei bet kada aktualus. Didžiulės COVID-19 ekonominės

ir socialinės pasekmės tėra naujausias pavyzdys, kodėl socialines problemas turime spręsti Europos lygmeniu: ne reglamentuoti kiekvieną smulkmeną, o remti valstybes nares ir užtikrinti, kad lygios galimybės išliktų Europos projekto esmė, kartu laikantis subsidiarumo principo.

COVID-19 neproporcingai paveikė įvairias valstybes nares, skirtingus regionus ir skirtingasmūsų visuomenės grupes, labiausiai paveikdamas pažeidžiamiausias grupes. Pandemija išryškino daugelį egzistuojančių netolygumų ir paspartino pavojingas socialines tendencijas. Ekonomikos nuosmukis kelia grėsmę daugelio pragyvenimo šaltiniams. Atsižvelgdami į tai, sutarėme nacionalines priemones papildyti Europos lygmens priemonėmis, tokiomis kaip SURE programa, kad galėtų būti teikiama vienkartinė ekonominio ir socialinio solidarumo Europoje priemonė. Tokia paskolomis grindžiama sistema leidžia išvengti neatsakingo elgesio rizikos ir kartu suteikia būtinų priemonių visoms Europos valstybėms narėms, kad šios pandemijos metu galėtų užtikrinti apsaugos tinklą, remti nacionalines sutrumpinto darbo laiko sistemas ir išvengti masinio atleidimo iš darbo. Priemonė, finansuojama bendromis Europos Komisijos suteiktomis paskolomis ir apsaugota valstybių narių garantijomis, yra aiškus Europos solidarumo krizės laikotarpio ženklas.

Dabar programą SURE matome kaip Europos nedarbo draudimo išmokų perdraudimo sistemą, kurią paskelbė Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen, nes ekonominės krizės pasekmės trunka ilgiau, nei numatyta. Todėl priemonė turėtų būti pratęsta dabartinės išskirtinės padėties laikotarpiui, toliau turėtų būti grindžiama paskolomis ir aktyvuojama tik didelių išorės finansinių ir (arba) ekonominių sukrėtimų atveju.

Ateičiai skirtų tinkamų įgūdžių ugdymas

Reaguodami į COVID-19 pandemiją, norime stiprinti mūsų ekonomikos konkurencingumą ir užtikrinti, kad visi mūsų visuomenės nariai turėtų tinkamų įgūdžių, kad susirastų darbą ir savo talentais duotų rezultatų, visų pirma jaunoji karta, dabar kenčianti nuo COVID-19 krizės. Turime investuoti į žmogiškąjį kapitalą ir žinias, kad neatsiliktume nuo šiuolaikinės darbo rinkos poreikių. Jaunoji karta ypač kenčia nuo didelio nedarbo, o daugelis darbdavių

negali užpildyti laisvų darbo vietų, nes negali rasti tinkamų įgūdžių turinčių žmonių.

Būtina stiprinti ES švietimo programas, kartu derinant mokymą ir švietimą su ekonomikos ir ateities visuomenės poreikiais, remti darbuotojus ir mokytojus, kad jie mokytų tinkamų įgūdžių, taip pat didinti investicijas į skaitmeninę infrastruktūrą. Didelė dalis lėšų, numatytų ekonomikos gaivinimo plane pagal naujos kartos ES priemonę, turėtų būti išleista kvalifikacijos kėlimui ir mokymuisi visą gyvenimą.

Taip pat norime, kad ES sukurtų naujas skaitmenines tarpvalstybinio švietimo ir darbo galimybių platformas.

Šios priemonės neturėtų apsiriboti vien tik neatidėliotino ekonomikos gaivinimo pastangomis. Iš prognozių matyti, kad ateityje daugiau žmonių ES dirbs aukštos kvalifikacijos darbą, o žemos kvalifikacijos darbo vietų poreikis turėtų sumažėti. Todėl reikia reformuoti ir atnaujinti įtraukias švietimo ir mokymo sistemas, kad darbuotojų kvalifikacija atitiktų darbo rinkos reikalavimus, įskaitant žaliąjį kursą ir skaitmeninį. Apskritai ši politika turėtų atitikti Europos socialinių teisių ramstį, žaliąjį kursą ir skaitmeninį.

Švietimas – tai investicija į mūsų bendrą ateitį ir pagrindinė kiekvieno asmens tobulėjimo ir savirealizacijos priemonė. Jis daro teigiamą įtaką socialinei sanglaudai, kuri yra išankstinė ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo ir užimtumo sąlyga.

Bendroji skaitmeninė rinka - daugiau galimybių, mažiau reguliavimo

Manome, kad didėjantis darbo rinkos skaitmeninimas ir jos naujos technologijos turėtų būti laikomi galimybe, o ne grėsme. Norime, kad Europoje suklestėtų skaitmeninio verslo modeliai ir juos atitinkančios naujos darbo galimybės. Norime, kad mūsų žemynas taptų verslumo pasaulyje centru.

Norime, kad elektroninėms prekyvietėms, taikomųjų programų teikėjams ir didžiųjų technologijų ekonomikai būtų taikomos apmokestinimo ir darbo rinkos taisyklės, kaip ir tradicinėms įmonėms, kartu užtikrinant vartotojų apsaugą ir pasitikėjimą.

Skaitmeninant darbo rinką, įskaitant darbą platformose, turėtų būti gerbiamas

socialinių partnerių darbas ir neturėtų būti kuriamas naujo tipo užimtumo statusas. Norime kovoti su fiktyviu savarankišku darbu nustatant aiškius kriterijus, pagal kuriuos būtų galima atskirti darbuotojų ir nepriklausomų rangovų užimtumo statusą. Startuoliai ir MVĮ gali laisvai naudoti novatoriškus darbo modelius, netrukdydami sąžiningai konkurencijai, nepažeisdami darbo rinkos taisyklių ar vengdami socialinio draudimo išmokų.

Samdomieji ir kiti darbuotojai taip pat turėtų pasinaudoti skaitmeninimo procesais, pavyzdžiui, sąžininga darbo namuose sistema, dirbtiniu intelektu papildytomis paramos sistemomis, bet kartu turėtų būti atsižvelgiama į jų teisę atsijungti. Norime užtikrinti, kad darbo vietų įvairovė ir lankstumas darbo laiko ir darbo vietos atžvilgiu būtų savanoriško pasirinkimo klausimas, o ne darbuotojų teisių pažeidimas.

Sistemos nustatymas užuot reglamentavus minimalų darbo užmokestį

Palankiai vertiname tai, kad Europos Komisija neplėtoja privalomos formulės minimaliam darbo užmokesčiui nustatyti ir pasiūlė bendrą europinį būdą, kaip užtikrinti tinkamą darbo užmokestį visiems ir panaikinti nesąžiningą praktiką bei liautis mažinus mūsų darbuotojų socialinės apsaugos standartus. Pagrindinis pasiūlymo tikslas – užtikrinti integruotas valstybių narių teises ir subsidiarumo principą, kuriais grindžiamas mūsų socialinės politikos požiūris.

Europos gerovė grindžiama centralizuotais sprendimais, bet pagarba valstybių narių ir regionų įstatymams, papročiams ir tradicijoms, ypač tokioje jautrioje srityje kaip socialinė politika. Tačiau Europos dvasia ir į žmogų orientuotas ekonominis ir socialinis požiūris taip pat reiškia vienybę ir įtrauktį ir turi pasiūlyti sprendimų, kaip užkirsti kelią (konkrečiai) skurdui, nesąžiningai praktikai ir lenktynėms dėl žemesnių standartų. Pasiūlymas dėl Europos minimalaus darbo užmokesčio turėtų atitikti Europos socialinių teisių ramsčio 6 principą, kad kiekvienas galėtų oriai gyventi neatsižvelgiant į tai, kur jis dirba.

Šio pasiūlymo esmė turi būti pagarba nacionalinėms tradicijoms, laisvė ir socialinių partnerių vaidmens stiprinimas. Todėl mes siekiame ne pakeisti tai, kas gerai veikia nacionaliniu lygmeniu, o

stiprinti esamas nacionalines sistemas, daug dėmesio skiriant socialiniam dialogui, kolektyvinėms deryboms ir jų privalomam poveikiui. Subsidiarumas ir solidarumas yra neatsiejami – tai dvi to paties medalio pusės. Tačiau siekiant užtikrinti, kad visiems Sąjungos darbuotojams būtų sąžiningai atlyginama ir kad būtų galima panaikinti mažo darbo užmokesčio sektorius, netipines ir mažų garantijų darbo sąlygas bei silpnas socialinės apsaugos sistemas ir sukurti minimalios socialinės apsaugos sistemas.

Kai valstybės narės laisvai nusprendžia nustatyti minimalų darbo užmokestį, kurio dydį nustato valstybė narė arba jos socialiniai partneriai, norime užtikrinti, kad jis atitiktų aiškiai apibrėžtas minimalias normas, susijusias su darbuotojais, jų orumu ir pačiais pagrindiniais Europos Sąjungos principais. Siekdami užtikrinti subsidiarumą, atmetame teisiškai privalomas rekomendacijas ir kriterijus, kuriais nustatomas minimalaus darbo užmokesčio dydis.

Užtikrinti sąžiningumą kovojant su piktnaudžiavimu

Bendrosios rinkos atvirumą ir galimybes visiems galima užtikrinti tik tuo atveju, jei ES laikysis griežtos pozicijos prieš bet kokį piktnaudžiavimą. Norime, kad Europos darbo institucija pradėtų veikti visu pajėgumu prioriteto tvarka, remtų ir stiprintų nacionalinių darbo inspekcijų ir valdžios institucijų, taip pat socialinių partnerių pajėgumus, kad būtų užtikrintas sąžiningas judumas, veiksmingas tarpvalstybinis darbuotojų teisių užtikrinimas ir veiksmingai kovojama su socialiniu sukčiavimu, piktnaudžiavimu ir dempingu, glaudžiai bendradarbiaujant su nacionalinėmis ir regioninėmis valdžios institucijomis.

Siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui ir užtikrinti vienodą požiūrį į darbuotojus visoje rangovų grandinėje, turėtume kovoti su piktnaudžiavimu subrangos sutartimis, kai naudojamosi dirbtiniais susitarimais, pvz., fiktyviomis įmonėmis, fiktyviu darbu per laikinojo įdarbinimo įmones ir apsimestiniu savarankišku darbu.

Norėdami nacionalinėms valdžios institucijoms ir Europos darbo institucijai suteikti tinkamą priemonę piktnaudžiavimo atvejams nustatyti, turėtume stengtis užtikrinti, kad elektroniniai socialinės apsaugos informacijos mainai (EESI) kuo greičiau pradėtų veikti. Tai palengvins

tarpvaldstybinius socialinės apsaugos įstaigų mainus ir paspartins atskirų atvejų nagrinėjimą, nesukuriant papildomos naštos įmonėms ar darbuotojams. Be to, turėtume daryti pažangą kuriant skaitmeninį Europos socialinio draudimo numerį, kuris yra būtinas siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, sąžiningą judumą ir darbuotojų teisių apsaugą bei įgyvendinimą.

Tai turėtų padėti sustiprinti tarpvaldstybinę socialinės apsaugos teisių apsaugą, kovoti su piktnaudžiavimu ir pagerinti Europos darbo institucijos vykdymo užtikrinimo pajėgumus.

Šeimai palanki politika

Pasisakome už šeimai palankią politiką, kuri padėtų vaikams turėti geresnę gyvenimo pradžią, o tėvams – rasti tinkamą savo profesinės karjeros ir pareigų šeimoje pusiausvyrą. Vaiko gyvenimo kelias labai priklauso nuo laiko ir priežiūros, kuriuos tėvai jam skiria pirmaisiais jo gyvenimo metais. Esame susirūpinę dėl mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus, kuris vėliau gali virsti nedarbu ir skurdu – tokia padėtis daugeliu atvejų kartojasi iš kartos į kartą.

ES ir valstybės narės turi skatinti darbdavius imtis šeimai palankių priemonių, pvz., suteikti tėvams galimybę dirbti nuotoliniu būdu ir laikinai sutrumpinti savo darbo laiką labai nesumažinant darbo užmokesčio ir išnaudoti profesinį judumą, kad būtų užtikrinta vaikų priežiūra ir švietimas. Svarbu išlaikyti per pandemijos krizę įgytą patirtį nuotolinio darbo reguliavimo srityje, nedarant žalos darbdaviams ar darbuotojams.

Mūsų pareiga – kurti ir tobulinti Europos politiką, kuria užtikrinama pagarba vaikų ir jaunimo teisėms bei jų gerovė.